

Sažeci izlaganja na radionici “Sustavi upravljanja Povijesnom jezgrom Splita“

25. ožujak 2015., zgrada Banovine, Split

Temeljem transkripta radionice “Sustavi upravljanja Povijesnom jezgrom Splita“ (održane 25. 03. 2015., u zgradi Banovine, u Splitu), sažetke izlaganja priredila Građanska inicijativa Split – 18. 06. 2015.

Sažeci izlaganja predstavnika civilnih udruga, članova Povjerenstva za izradu plana upravljanja PJ Splita

B. Vrandečić:

1. Nema transparentnosti u izradi plana, kako unutar Povjerenstva tako i prema građanima.

Jednako se ponašaju i Ministarstvo kulture i znanstveni tim i Grad, a posebice gradska Služba za informiranje koja je potpuno zakazala.

2. Po pitanju financija, odnosno prihoda koji se ostvaruju na prostoru PJ, samo su djelomično istraženi tijekovi novca, odnosno prihodi i rashodi koji bi trebali sačinjavati objedinjenu riznicu upravljačke jedinice za PJ.

- nisu priložene usporedne tablice, kao ni rashodi, odnosno financije utrošene bilo za obnovu kulturne baštine ili infrastrukture, unapređenje uvjeta življenja i gospodarenja, organiziranje posebnih događanja itd.

- nisu istraženi niti predloženi načini osnivanja riznice, niti kontrola tijekova novca po različitim osnovama:

a) spomenička renta – djelomično,

b) boravišna pristojba – djelomično, bez informacija o povratu novaca u PJ,

c) prihodi i rashodi koje ostvaruje Katolička crkva na prostoru PJ po osnovi prodaje ulaznica u Katedrali, Jupiterovom hramu, kripti, riznici i zvoniku SV. Duje su potpuno nepoznati,

d) konkuriranje za financiranje iz europskih fondova je zanemarivo, podaci nisu uvršteni,

e) financiranje, rekonstrukcija i obnova od strane Ministarstva kulture – podaci postoje, ali nisu dostavljeni,

f) prikupljanje financija putem zaklada i donacija – nepoznato,

g) ostvarivanje prihoda vezano uz zakup, koncesijska odobrenja i ostalo postoje, ali nisu dostavljeni,

3. Pravna regulativa osim popisanih zakona i pravilnika potpuno neobrađena, odnosno ne postoje prijedlozi za njihovo usklađivanje i objedinjavanje.

4. Konstatiran nejasan odnos konzervatorskog odjela i službe za gradsku jezgru, no bez prijedloga rješenja.

5. Načelo participativnosti građana i nevladinih udruga svedeno je na predstavnike jedne udruge stanara u raznim varijantama prijedloga modela, što krši načelo jednakosti građana i civilnih udruga prije svega u odnosu na javne prostore.

6. Potpuna pasivnost znanstvenog tima po pitanju proizvoljnih gradonačelnikovih projekata na prostoru PJ koji uopće ne uvažavaju status i zadaću Povjerenstva za izradu plana upravljanja PJ Splita.

7. Na osnovi kakve konzervatorske podloge Grad priprema raditi promjene GUP-a?

8. Turistička palača i zgrada projekta Contarini su izašle van gabarita.

9. Obaveza je Ministarstva kulture, odnosno Konzervatorskog odjela Split da napravi konzervatorsku podlogu.

10. Zakonski predloženi modeli ne bi smjeli biti prepreka u stvaranju novih, sve u cilju sprječavanja samovolje službenika, a dobar primjer je Crna Gora gdje je njihova Vlada bila pokretač procesa i stvaranja potrebnih pravnih okvira.

11. Neki članovi znanstvenog tima izjavljuju da je plan upravljanja pri kraju, iako nikada nismo dobili ni hodogram, ni prateće dokumente, što je nonsens.

12. Kako je moguće da se znanstveni tim van Povjerenstva dogovara sa gradonačelnikom i predstavnikom jedne udruge da će plan upravljanja biti gotov u mjesecu travnju?

13. Što je Ministarstvo kulture odgovorilo gradu u vezi traženja prava na besplatnu tehničku pomoć od strane UNESCO-a?

14. Apsurdno je tražiti da udruge napišu prijedlog novog modela, jer proces izrade ne vode udruge. Zbog nepostojanja plana izrade, odnosno plana rada po fazama, udruge sazivaju sjednice Povjerenstva i pišu dnevni red i neprihvatljivo je da još uvijek nitko izvan znanstvenog tima ne zna što se radi unutar Povjerenstva.

15. Tko su trenutno članovi znanstvenog tima?

D. Popović:

1. Dok se ne izradi kompletna konzervatorska podloga, zakon o zaštiti kulturnog dobra je jedan od glavnih faktora zaštite PJ. Glavna zamjerka je što je preskočen u izradi modela, a također nisu usklađeni ni pravilnici o komunalnom redu sa zakonom.

2. Smjernice konzervatorskog odjela se ignoriraju ili krivo tumače prvenstveno u Komunalnoj službi na čelu s g. Cokarićem. Primjera ima bezbroj, a jedan od vidljivijih je Vila Plevna koja je proglašena kulturnim dobrom, no uprkos činjenici da građevinska skela ne može stajati više od godinu dana, ona tamo stoji pet godina i grad kao ni KO Split ne poduzimaju ništa, a ni znanstveni tim nije reagirao u ovom kao ni u drugim slučajevima.

3. Treba izgraditi sustav koji će biti transparentan, u kojem će udruge vršiti kontrolu.

4. Grad nema kontrolu gradnje u PJ, primjer je zgrada projekta Contarini koja je narasla kat više.

5. Ne postoji želja gradskih struktura da se ponaša po pravilima zaštite kulturnog dobra.

6. Kulturno dobro na listi UNESCO-a nije adekvatno zaštićeno, jer postoje paralelni sustavi odgovornosti - konzervatorski odjel, služba za staru gradsku jezgru, predstavnici grada itd.

7. Gradske službe ne rade kako treba, a niti su spremne surađivati kako s civilnim sektorom, tako ni sa članovima Povjerenstva, Ministarstvom kulture ili znanstvenim timom.

8. Potreban je novi učinkoviti sustav, uključujući usklađene pravilnike, baziran na konzervatorskim smjernicama.

9. Treba nastaviti rad na slijedećoj radionici.

L. Rumora:

1. Zaključak Povjerenstva za izradu plana upravljanja bio je da je potrebno pokretanje izrade UPU-a PJ, a za formuliranje prijedloga o tome bio je zadužen g. Pejković i bez toga nema završetka.

2. Iako su modeli upravljanja promjenjivi, nama je potreban model koji će stvar pokrenuti, no ponuđena 2-3 rješenja prema dosadašnjim iskustvima u praksi su loša, između ostalog i model javne ustanove, pa bi vjerojatno morali istražiti četvrto rješenje, tj model pravne osobe koja dobiva sredstva iz različitih izvora i ima mogućnost brze mobilizacije unutar sebe.

3. Nisu riješena pravila igre u prostoru PJ.

4. Nakon otvaranja rasprave o modelima i preciznoj analizi, došla je sasvim drugačija reakcija od strane znanstvenog tima.

D. Magdić:

1. Tri godine pitamo kad će konzervatorska podloga?
2. Zona C je stavljena van zakona. To piše u GUP-u?

S. Marinić:

1. Prema predloženom materijalu dva su modela najizglednija, model javne ustanove i drugi model kroz službu za upravljanje PJ. Prvi model javne ustanove samo je naizgled najpoželjniji, jer iskustva sa Javnom ustanovom Marjan pokazuju upravo suprotno, 54-55 zaposlenih postali su sami sebi svrhom, dok je održavanje Park šume u drugom planu, te postoji opravdana bojazan da se to isto dogodi i sa eventualnom javnom ustanovom za upravljanje PJ.
2. Premali broj predstavnika civilnog društva u upravnom odboru jedne takve javne ustanove nije nikakva garancija da će ona raditi dobro, jer politika vlada bez kontrole i vrlo često protivno zakonu, što dokazuju slučajevi Contarinija, Turističke palače itd.
3. Povjerenstvo je na prošloj sjednici zaključilo da se traži besplatna tehnička pomoć od UNESCO-a, a u UNESCO guidelines piše tko na to ima pravo, dok tvrdnja Ministarstva kulture da se to odnosi samo na zemlje trećeg svijeta nije točna. Kad je riječ o zemljama trećeg svijeta govori se o novčanoj pomoći, što ovdje nije slučaj.

M. Čalo:

1. Da je stanje u PJ dobro, tada ne bi sjedili i raspravljali o tome. Sramota za grad je da je francuska delegacija u posjetu Splitu izjavila da po sadašnjim UNESCO kriterijima, grad nikada ne bi ušao na listu, a glavni masakratori gradske jezgre su g. Nikšić, g. Bužančić i g. Belamarić.
2. Trenutni sistem uništava životne procese u jezgri.
3. Udruga Genius loci za razliku od drugih udruga ima pravo na ekskluzivitet.
4. Vrandečić nema firmu registriranu u gradskoj jezgri, pa prema tome "kuco gobo".

M. Rovan:

1. Koordinacija udruga je na zajedničkom sastanku iskomentirala materijal i donijela zaključke. Materijal obrađuje temu organiziranja, ne i upravljanja, odnosno nije naveden proces.
2. Modeli upravljanja koji su sugerirani su opis postojećeg lošeg stanja, ali i to samo fragmentarno.
3. Odgovorno upravljanje nije moguće ukoliko nije cjelovito, odnosno ne obuhvaća sve razine, a tih razina ima tri: operativna, taktička i strateška.
4. Nužno je ustrojiti tijelo koje ima te tri upravljačke razine, no prije toga je potrebno da se svi dionici odreknu malo moći u korist tog tijela.
5. Potrebno je nastaviti daljnji rad, ali uz pomoć konzultanta/ice iz UNESCO-a, odnosno ponovno zatražiti besplatnu pomoć od UNESCO-a.
6. Iz rasprave je vidljiva loša organiziranost vođenja procesa, kao i loše organiziranje sustavom planiranja i upravljanja PJ, a sustav tek treba izgraditi.

V. Santrić:

1. Proces izrade plana upravljanja PJ - otpočetak zamišljen kao zajednički posao tzv. 4 stupa – Ministarstva kulture, Grada Splita, znanstvenog tima i civilnih udruga – već dugo i bitno otežan je i usporen prvo izlaskom i distanciranjem Ministarstva kulture, a onda i ozbiljnim osipanjem znanstvenog tima.

2. U radnom materijalu profesorice Petrić i onih članova znanstvenog tima koji su uopće u tome sudjelovali, najveći broj prednosti dat je modelu javne ustanove, no pripisan mu je i najveći broj nedostataka.
3. Najveći nedostatak čak i tog potencijalnog modela kojemu je data značajna prednost, u preklapanjima je ovlasti i nadležnosti između upravljačke ustanove, gradskih službi i Ministarstva kulture, odnosno konzervatora, što znači da je tek potrebno stručno raščišćavanje takvih preklapanja, da bismo uopće pristupali bilo kakvom modeliranju.
4. Ne može jedan dio znanstvenog tima govoriti da je završio plan upravljanja ili će ga kroz mjesec-dva završiti, a drugi dio kao silos postojati i raditi plan, jer je izrada modela upravljanja PJ centralni dio izrade plana.

Sažeci izlaganja predstavnika znanstvenog tima,
članova Povjerenstva za izradu plana upravljanja PJ Splita

Lidija Petrić:

1. Ne može se kvalitetno voditi diskusija sa 150 ljudi, nego sa 30-40, što je maksimum, a također dobro je da oni koji su bili na prvoj radionici, budu i na drugoj, radi kompetencije i praćenja procesa.
2. Nije postojala skrivena namjera tajiti dokument, jer je on radna verzija i tek kada ga doradimo, možemo ga pustiti u javnost, da se prije toga ne lamentira po društvenim mrežama i medijima.
3. Pravnik, g. Klarić, se ne pojavljuje, ne odgovara itd.
4. Grad nema pravilnika o koječemu i treba ih donijeti.
5. Nejasan odnos KO Split i Odsjeka za gradsku jezgru je predmet rasprave i upitno je da li jedna osoba ili nekoliko njih može dati konačna rješenja.
6. Modeli koji su predloženi su oni koje zakon omogućava, s eventualnim pogodnostima ili lošim stranama. Sve ostalo je predmet rasprave.
7. Nije točno da se nudi samo jedna udruga stanara. To je prijedlog, nevladine udruge, predstavnici, ovisno o dogovoru. U fus notama piše predstavnici udruga.
8. Normalno je da su stanari koji imaju više prava na prostor za život nego neke druge udruge. Nitko se ne bi trebao naći uvrijeđenim.
9. Turistička palača nije kulturno dobro, pa zbog toga znanstveni tim nije reagirao zbog plodouživanja.
10. Potrebno je razgovarati o odabiru modela, te koji faktori se trebaju naći u tijelima da bi nadzor bio što transparentniji.
11. Ovakav materijal ne može dati osvrt na svaki mogući pravilnik koji postoji i kojeg treba izraditi, no intencija je da se formiranjem radnih skupina i javnih natječaja rade pravilnici. Nije dobro da pravilnik radi jedna osoba, niti da gradonačelnik ima pravo staviti veto na njega.
12. Koncept rada daljnje radionice zamišljen je kroz raspravu.
13. Prijedlog znanstvenog tima je da su dva modela izgledna, model unutarnjeg preustroja i model javne ustanove. No može i neko četvrto rješenje.
14. Nema previše prostora za izmišljanje novih modela, radi postojećih zakona RH. Sve se svodi na osobnu odgovornost i kontrolu.
15. U drugim gradovima sa sličnim povijesnim jezgrama mahom se radi o unutarnjem preustroju gradskih službi, koje imaju još pridodan *steering committee*, sastavljen od različitih aktera.
16. Predlaže se da g.Rovan koji ima ideju kako bi presložio operativniji model, ponudi neki novi prijedlog kao podlogu za raspravu.
17. Gđa.Petrić neće više ništa razrađivati, nikakve prijedloge, neka to urade udruge.

M. Petrić:

1. Završio sam s planom upravljanja i Vrandečićem.
2. Postoji temeljni problem što članovi udruga ne razumiju što je to plan upravljanja, koje su njegove svrhe i ingerencije, što je povjerenstvo, šta je gradsko vijeće.
3. Problem je kod nekih ljudi nedostatak diploma i građanskog odgoja.
4. Povjerenstvo nema ingerencije formulirati zaključke koje bi trebale pokrenuti UPU, odnosno prilagoditi prostorno plansku dokumentaciju.
5. Povjerenstvo služi za izradu plana upravljanja, a ne predlaganju gradskom vijeću šta će raditi.
6. Razgovor je ispod nivoa Crne Gore.
7. Rasprava traje tri puta 365 dana.
8. Na prvoj stranici piše tko je pisao materijale.

I. Šimunović:

1. Bila bi ludost imati pretenziju da smo završili i da je ovo što je prikazano gotovo.
2. Tehnologija upravljanja, kako je izrečena u materijalima, je fenomenalno postavljena, a ključna riječ je kontrola bez koje je upravljanje nula.
3. Modela može biti stotina, neki su sugerirani, ali to nije zapreka da se ne promijeni bilo koji od njih.
4. S pravom se govori s nepovjerenjem o javnoj ustanovi Marjan jer to ne valja ništa, no u konačnici da li će neki model funkcionirati ovisi isključivo o nama.
5. Da li će u Saboru odlučiti da se ide na decentralizaciju ili ne, bitno će odrediti sliku budućeg Splita kao objekta ili subjekta, odnosno time će se i odrediti odgovornost načelnika.
6. Po pitanju gradske rente u PJ, postoje teško razumljive blasfemije, najveća renta, a najstarija komunalna oprema.
7. Materijal je dobra podloga da se na njemu radi, prijedlog je više raspravljati, jer je to naša odgovornost.

I. Tomić-Koludrović:

1. Materijal nije radio znanstveni tim nego kolegica Petrić.
2. Rasprava je trebala početi na način diskusije g. Santrića pa bi 2 sata potrošili na drugačiji način.
3. Postoje modeli upravljanja koji se oslanjaju na nekoliko tradicija, jedna je birokratska gdje je važan lokalni kontekst i drugi model je menadžerski koji ide iz Engleske tradicije, a trebali bi govoriti i o trećem modelu koji bi se mogao oslanjati na našu tradiciju.
4. Trebalo bi otvoriti raspravu što javna ustanova, koja je najbolja na papiru, donosi u realnosti?
5. Znanstveni tim je htio raspravljati o prijedlozima, no čuo je samo stravičan napad od početka.
6. Nema sljedeće radionice, jer nema razgovora.

Sažeci izlaganja predstavnika grada Splita i gradskih službi, članova Povjerenstva za izradu plana upravljanja PJ Splita

S. Kuko:

1. Materijal je vrlo dobar prijedlog prof. Petrić, ovo je jedna kvalitetna studija.
2. Vrandečić kritizira svakoga tko mu padne na pamet.

3. G. Petrić je možda otišao i korak dalje, ali je pokušao vratiti raspravu.
4. Na radionici ne bi trebalo svakome istresati što mu je na srcu.
5. Politika je sastavni dio ovoga društva, a političari su izabrani na izborima, pa nije oportuno reći da se politika petlja i da nećemo ništa napraviti. Politika je u suradnji sa inicijativom koja je išla od strane udruga dovela do stvaranja ovakvog povjerenstva.
6. Glavni nedostatak cijele priče je da je potrebna integralna politička perspektiva za PJ, što je lako reći, ali teško napraviti.
7. Sada eventualna kandidatura Splita za listu UNESCO-a ne bi uspjela, jer su sada kriteriji drukčiji.
8. Ne možemo govoriti *kuco gobo*.
9. Predlaže se da g. Rovin i gđa. Petrić iskoordiniraju novu radionicu koja bi trebala biti konstruktivnija, u protivnom očekuje se od g. Kovačevića da sazove novu sjednicu Povjerenstva.

I. Viđak Bjedov:

1. Nije mi dosadno, nego je ton neprimjeren da se napada bilo koga za stolom.

M. Munivrana:

1. Odsjek za gradsku jezgru bi prema sistematizaciji trebao imati 9 ljudi, no trenutno to nije realan broj.
2. Osjećam zajedno sa ostalima da je ton malo agresivan.
3. Već piše u materijalima da Split ima jezgru kao živi spomenik i kontinuiran život.
4. Expo-aus je pri kraju, znači sredstava za konzultanta nema.

R. Batinić-Santro:

1. Ne piše u materijalima da se spominje samo jedna udruga stanara.
2. Neće se raditi UPU za PJ, jer je to zakonski nemoguće. UPU se ne može raditi za PJ, jer za PJ treba pisati parametre gradnje i rekonstrukcije za svaku česticu i građevinu, a UPU ima propisanu minimalnu i maksimalnu veličinu čestice, parametre izgradnje kao što su izgrađenost, iskoristivost i maksimalnu visinu, a to se nikako ne može promijeniti.
3. Pregovara se sa konzervatorskim odjelom oko izrade konzervatorske podloge, biti će sporazum. Kada se dogovore, svi će biti detaljno obaviješteni.
4. Prestankom važenja PUP-a nije prestao važiti PUP, nego samo izmjene PUP-a iz 2007.g. Cijeli PUP će se staviti van snage kad se postigne dogovor s konzervatorskim odjelom.
5. Nije istina da grad nema kontrolu u PJ, jer je u GUP ugrađen jasan sustav mjera zaštite za zonu A, zonu B i zonu C. Budu li izmjene GUP-a taj sustav mjera i zaštita će se još doraditi.
6. Ima se kontrole u PJ što se tiče gradnje, iako ne zna kako je projekt Contarini izrastao jedan kat više.
7. Pravila ponašanja u zoni A i zoni B su jasna, ako se zna čitati GUP.
8. Turistička palača nije izišla van gabarita.

I. Pavić:

1. Tko kaže da nema na radionici pravnika, ja sam pravnik.
2. Bez obzira šta se stalno proziva gradska vlast, cilj je zajednički.

3. Plan prof. Petrić je promjenjiv, nije sveto pismo, dobro je da se razlikujemo i mislimo drugačije.
4. Normalno je da se financijski pokazatelji moraju pružiti, jer to nisu pare Baldasara ni Kuke i to se ne može skrivati.
5. Grad Split nema mehanizme, jer država donošenjem zakona gradu veže ruke, a za svaki kokošinjac treba ići ili u Županiju ili Državnu upravu radi minimalno-tehničkih uvjeta.
6. Povjerenstvo je dobro krenulo prije 3-4 g. i ne treba se plašiti ni povećanih tonova ni tenzija, rad treba ubrzati i treba se češće sastajati.
7. Da bi Grad dao, iz Grada se mora uzeti da bi se u Grad vratilo, jer Grad ne barata sa parama.
8. Ne može proći pored stepenica na Srebrnim vratima, nikako dovesti HIPPOS u red.
9. Dom omladine treba srušiti, jer je rugoba ovog usranog grada.
10. Potrebni su mehanizmi da Grad može komunalno disati, potrebno je da svi kažu što ih muči, jer se gradske službe znaju suprostaviti Baldasaru.
11. Podaci o Gradu su puno dostupniji nego što se želi prikazati, ako se otvore web stranice, naći će se svi stanovi i svi poslovni prostori.

A. Jerkunica:

1. Kada se grad uključivao u projekt EXPO-AUS, tada je još imao Solarov plan, pa je odlučeno većinu sredstava uložiti u pilot projekt radova na rasvjeti i stolariji Muzeja grada u visini od 150.000 eura.
2. Grad Dubrovnik tada nije imao plan upravljanja, pa je odlučio angažirati konzultanticu, no još nisu počeli s izradom plana.
3. Odgovor Ministarstva kulture na naše pitanje je bio da ne očekujemo besplatnu tehničku pomoć, jer je ona isključivo namijenjena trećim zemljama, odnosno zahtjev za besplatnom pomoći moguć je isključivo preko Ministarstva kulture. Prema tome, to nije stvar Grada.

Temeljem transkripta radionice "Sustavi upravljanja Povijesnom jezgrom Splita" (održane 25. 03. 2015., u zgradi Banovine, u Splitu), sažetke izlaganja priredila Građanska inicijativa Split – 18. 06. 2015.